מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מושגי יסוד בדמוקרטיה: רוב, מיעוט, הצבעה
- לזהות טענה, טענה נגדית והפרכה בטקסט טיעוני
- לתרגל בדיקת מידע מהימן ושיח מכבד

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – שלטון שבו האזרחים מחליטים יחד
2. ב – לאפשר לקבל החלטות משותפות
3. ב – הרוב גדול יותר במספר
4. ב – דעה שמנוגדת לטענה המרכזית
5. ב – הוכחה שטענה נגדית אינה נכונה
6. ב – כדי לא להפיץ מידע שקרי

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – בדמוקרטיה יש לשמור גם על זכויות המיעוט
2. נכון – כך נהגו תלמידי בית הלל בדיונים
3. נכון – כך הטיעון נשלם ומשכנע יותר
4. לא נכון – חשוב לבדוק את מהימנות המידע לפני שמאמינים לו
5. לא נכון – בהצבעה חשאית הבחירה נשמרת בסוד

חלק ג' – השלמת מילים

1. רוב
2. לעצור
3. הקשיב
4. נגדית
5. הפרכה

חלק ד' – התאמה

1. 1 – ג (הקבוצה הגדולה יותר שמחליטה)
2. 2 – ה (קבוצה קטנה יותר שזכויותיה נשמרות)
3. 3 – ד (הצבעה שבה לא יודעים למי הצביע כל אחד)
4. 4 – ב (דעה שמנוגדת לטענה המרכזית)
5. 5 – א (מידע שבדקו ואפשר לסמוך עליו)

חלק ה' – סדר נכון – בודקים מידע

1. עוצרים לפני ששולחים ידיעה הלאה
2. בודקים מהו המקור של המידע
3. מחליטים אם המידע נראה מהימן
4. משתפים את המידע רק אם בטוחים שהוא נכון

חלק ו' – כתיבה

1. תשובה טובה תכלול עמדה ברורה, נימוק אחד לפחות, טענה נגדית ותשובה עליה, וסיכום קצר.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה בסיסית נכונה של שלטון העם או קבלת החלטות משותפת
- הבנה שטענה נגדית מנוגדת לטענה וההפרכה מגיבה אליה
- אזכור של בדיקת מקור/מהימנות לפני שיתוף

טיפים להפעלה:

- אפשר להריץ את חלק ההתאמה בזוגות ואז לבדוק במליאה
- לחלק התלמידים המתקשים ניתן לדלג על הפריטים המסומנים כקשים
- בחלק הכתיבה כדאי לתת דוגמה אחת קצרה לפני שהתלמידים כותבים לבד

דף תרגול: דמוקרטיה וזכות ההצבעה

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל מושגים הקשורים לדמוקרטיה, הצבעה, רוב ומיעוט, ולכתיבת טיעון מנומק.

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי דמוקרטיה?

א) שלטון של אדם אחד ב) שלטון שבו האזרחים מחליטים יחד ג) שלטון של הצבא

ד) שלטון ללא חוקים

2. מה תפקיד ההצבעה בדמוקרטיה?

א) לבדר את הציבור ב) לאפשר לקבל החלטות משותפות ג) להעניש אנשים ד) אין לה תפקיד

3. מה ההבדל בין רוב למיעוט?

א) אין הבדל ב) הרוב גדול יותר במספר ג) המיעוט תמיד צודק ד) הרוב תמיד טועה

4. מהי טענה נגדית?

א) חזרה על הטענה המרכזית ב) דעה שמנוגדת לטענה המרכזית ג) סיכום הטקסט ד) שאלה בלבד

5. מהי הפרכה?

א) הסכמה עם טענה נגדית ב) הוכחה שטענה נגדית אינה נכונה ג) פתיחה של טקסט

ד) כותרת למאמר

6. למה חשוב לבדוק מידע לפני ששולחים אותו הלאה?

א) כדי לבזבז זמן ב) כדי לא להפיץ מידע שקרי ג) זה לא חשוב ד) כדי להיראות חכם

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בדמוקרטיה הרוב רשאי לפגוע בזכויות הבסיסיות של המיעוט	☐	☐
2	כלל בית הלל אומר לחזור על דברי הצד השני לפני שעונים לו	☐	☐
3	מאמר טיעון טוב מתייחס גם לטענה נגדית	☐	☐
4	אפשר להאמין לכל ידיעה באינטרנט בלי לבדוק אותה	☐	☐
5	בהצבעה חשאית כולם יודעים למי הצביע כל אחד	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. בדמוקרטיה ההחלטות מתקבלות לרוב על פי דעת ה _____

2. לפני שמאמינים לידיעה מרעישה צריך _____ , לבדוק ולהחליט

3. בשיח מכבד חשוב ל _____ לצד השני לפני שעונים לו

4. דעה שמנסה לסתור את הטענה המרכזית נקראת טענה _____

5. תשובה שמראה שהטענה הנגדית אינה נכונה נקראת _____

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רוב	___	**א.** מידע שבדקו ואפשר לסמוך עליו
2. מיעוט	___	**ב.** דעה שמנוגדת לטענה המרכזית
3. הצבעה חשאית	___	**ג.** הקבוצה הגדולה יותר שמחליטה
4. טענה נגדית	___	**ד.** הצבעה שבה לא יודעים למי הצביע כל אחד
5. מידע מהימן	___	**ה.** קבוצה קטנה יותר שזכויותיה נשמרות

5 חלק ה' – סדר נכון – בודקים מידע

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מחליטים אם המידע נראה מהימן
☐	משתפים את המידע רק אם בטוחים שהוא נכון
☐	עוצרים לפני ששולחים ידיעה הלאה
☐	בודקים מהו המקור של המידע

6 חלק ו' – כתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקת טיעון קצרה: האם כל החלטה כיתתית צריכה להתקבל בהצבעה? נמקו וציינו טענה נגדית אחת ותשובה לה.

כרטיס יציאה

מהי דמוקרטיה, במשפט אחד?

מה ההבדל בין טענה נגדית להפרכה?

מה עושים לפני ששולחים ידיעה מרגשת?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀